

Aan gemeenteraad van 's-Hertogenbosch

Uw brief van : Ref. : H.W.M. Wouters
Uw kenmerk : Tel. : 073-615 9770
Ons kenmerk : Fax :
Datum : 2 april 2025 E-mail : rekenkamer@s-hertogenbosch.nl

Onderwerp : Onderzoek Toezicht en handhaving bij de (meest) milieubelastende activiteiten

Geachte gemeenteraad,

Op 10 maart 2025 stuurden wij u het onderzoeksrapport Toezicht en handhaving bij de (meest) milieubelastende activiteiten. In de brief kondigden wij aan dat wij als rekenkamer een discussienotitie zouden opstellen voor de Commissie Bedrijvigheid. Wij zouden daarin de kernpunten van ons onderzoek toelichten en de raadscommissie een discussievragen stellen.

Geen aparte discussiebijeenkomst rekenkamer

Wij hebben begrepen dat het college zelf ook voornemens is om een discussiebijeenkomst met uw raad te organiseren in het kader van de nieuwe VTH-strategie, om daarmee de raad meer te betrekken dan voorheen. Bij nader inzien is een aparte discussie van de rekenkamer met de raadscommissie wat veel van het goede. Wij ronden het onderzoek dan ook af met deze brief met onze adviezen voor uw raad en onze overwegingen (zie bijlage bij deze brief).

Desgewenst levert de rekenkamer graag inbreng in de discussiebijeenkomst van het college met de raad, op basis van het verrichte onderzoek.

Discussievragen naar Presidium

Daarnaast sturen wij de discussievragen die uit ons onderzoek komen naar het Presidium, zodat het Presidium deze vragen namens de raad kan inbrengen in de voorbereiding van de discussie met het college.

Wij hopen op een vruchtbare discussie van uw raad met het college over uw rol ten aanzien van toezicht en handhaving op het gebied van milieubelastende activiteiten.

Met vriendelijke groet,
Namens de Rekenkamer 's-Hertogenbosch,

Wilfred Goedmakers,
Voorzitter

Bijlage:

- Adviezen en overwegingen rekenkamer n.a.v. rapport Toezicht en handhaving bij de (meest) milieubelastende activiteiten

Adviezen en overwegingen rekenkamer n.a.v. rapport Toezicht en handhaving bij de (meest) milieubelastende activiteiten

Inleiding

In 2021 hebben zich twee ernstige branden voorgedaan bij Auto Verschrotings Industrie (A.V.I.) aan de Rietveldenkade in 's-Hertogenbosch. Deze branden veroorzaakten veel rook- en stankoverlast.

In 2022 werd vastgesteld dat een ander bedrijf met milieubelastende activiteiten, de AsfaltNu-centrale aan de Veemarktkade in deze gemeente, veel te veel kankerverwekkende stoffen benzeen en polycyclische koolwaterstoffen (PAK's) uitstootte. Dat leidde toen, vanzelfsprekend, tot veel ophef zowel binnen de gemeente als ook regionaal en landelijk.

Toen de ophef geluwd was, hebben enkele raadsfracties mede naar aanleiding van de genoemde incidenten 'toezicht op en handhaving van (meest) milieubelastende activiteiten' aangedragen als mogelijk onderwerp voor onderzoek door de Rekenkamer 's-Hertogenbosch. De Rekenkamer heeft deze suggestie overgenomen en onderzoek laten uitvoeren naar de effectiviteit van toezicht en handhaving bij de circa 2.350 bedrijven in 's-Hertogenbosch met dergelijke activiteiten. De afdeling VTH van de gemeente houdt toezicht op de 500 horecagelegenheden. De Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) houdt toezicht op de overige bedrijven met milieubelastende activiteiten binnen 's-Hertogenbosch.

Rapport Rekenkamer

Bedrijfsactiviteiten kunnen nadelige gevolgen hebben voor de leefomgeving, de gezondheid, de biodiversiteit en/of het klimaat. Als normen worden overschreden kunnen bedrijven, bijv. door de opslag van gevaarlijke stoffen, ook risico's vormen voor de veiligheid van de omgeving. Dergelijke bedrijfsactiviteiten kunnen maatschappelijk grote gevolgen hebben. De Omgevingswet hanteert voor dergelijke activiteiten de term 'milieubelastende activiteiten'. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) is een belangrijk instrument om bij bedrijven met dergelijke activiteiten de nadelige effecten op de leefomgeving te beheersen.

Voor de onderzoeksvragen en de bevindingen uit het onderzoek dat de Rekenkamer heeft laten verrichten verwijzen we u naar het rapport 'Toezicht en handhaving bij de (meest) milieubelastende activiteiten' en met name naar de samenvatting. In die samenvatting treft u zowel de vier conclusies als een korte toelichting per conclusie aan.

De vier conclusies en bijbehorende toelichtingen komen op het volgende neer:

1. Binnen de gemeente 's-Hertogenbosch is onvoldoende duidelijk welke nadelige invloed een bepaalde milieuactiviteit op de leefomgeving kan hebben. Bovendien wordt er geen koppeling gemaakt tussen dergelijke activiteiten, milieudoelen en prioritering in milieutoezicht en handhaving. De effectiviteit van het uitgevoerde toezicht- en handhavingsbeleid is daardoor niet vast te stellen.
2. Formeel heeft de gemeenteraad bij het toezicht- en handhavingsbeleid bij bedrijven met milieubelastende activiteiten een belangrijke taak en bevoegdheid, maar in de praktijk maakt de raad van 's-Hertogenbosch geen gebruik van zijn kaderstellende en controlerende rol. De raad staat op afstand.
3. Om effectief te kunnen optreden is het noodzakelijk dat de samenwerking tussen de verschillende partners wordt verbeterd. Dan gaat het met name om de samenwerking tussen de ODBN en het OM en de politie, respectievelijk tussen de afdeling VTH van de gemeente en het Waterschap Aa en Maas als het gaat om signalen over indirecte lozingen.

4. De prioriteit die aan klachten wordt gegeven gaat ten koste van het programmatisch toezicht, dus het toezicht op grond van ingeschatte risico's en het naleefgedrag (oftewel: houdt men zich aan de regels?) van bedrijven. De ODBN trof in 2023 bij slechts 30% van de gecontroleerde bedrijven geen overtredingen aan.

Wat kan helpen?

T.a.v. de conclusies 1 en 2

Van belang is dat de gemeente 's-Hertogenbosch goed zicht krijgt op de nadelige effecten die een bepaalde milieuvaciviteit op de leefomgeving kan hebben. Vervolgens is de vraag welke nadelige effecten prioriteit krijgen boven andere nadelige effecten. Vanwege de beperkte capaciteit van de afdeling VTH en het ODBN, is het essentieel dat medewerkers weloverwogen worden ingezet.

Als de raad het onwenselijk vindt dat het op afstand staat bij het toezicht- en handhavingsbeleid van milieubelastende activiteiten, dan kan de raad kaders stellen. Door speerpunten te bepalen geeft de raad aan het college mee welke nadelige milieuvaciviteiten het zoveel mogelijk wil voorkomen. De toezicht- en handhavingscapaciteit is limitatief, dus het is van belang dat de raad aangeeft welke speerpunten prioriteit hebben.

In enkele andere gemeenten heeft de gemeenteraad het college gevraagd een voorstel te doen voor dergelijke speerpunten. Aan de hand daarvan bepaalt de raad de speerpunten voor de komende tijd. Bij speerpunten valt te denken aan illegale afvaldumpingen in het buitengebied, geluidsoverlast bij horeca en evenementen, indirecte lozingen, illegale en/of onveilige huisvesting. De door het college toegezegde risicokaart van 's-Hertogenbosch kan helpen bij het inzichtelijk maken waar de bedrijven met milieubelastende activiteiten gevestigd zijn. Daarmee krijgt de raad een goed beeld van de gebieden in de gemeente waar de risico's groter en kleiner zijn.

Zodra duidelijk is wat de raad als speerpunten ziet, is het aan het college om daar in het beleid verder invulling aan te geven. Het betekent dat de speerpunten in het beleid en de uitvoering worden vertaald naar meetbare doelen. Op die manier wordt duidelijk wat met toezicht en handhaving op bedrijven met milieubelastende activiteiten wordt nagestreefd. De (jaarlijkse) rapportage aan de raad gaat dan in op de vraag in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt.

Het lijkt een open deur, maar alleen dan kan de effectiviteit van het uitgevoerde toezicht en de handhaving periodiek worden vastgesteld. De raad kan daarmee tevens invulling geven aan zijn controlerende rol.

T.a.v. de conclusies 3 en 4

In de samenwerking met de ketenpartners worden geen grote knelpunten gesignaleerd. Toch zijn er enkele verbeterpunten. Voor de uitvoering van het toezicht en de handhaving is het essentieel dat de samenwerking tussen de ODBN en het OM en de politie verbetert. Hetzelfde geldt voor de samenwerking tussen de afdeling VTH van de gemeente en het Waterschap Aa en Maas. Het is aan ketenpartners om goed contact te hebben/houden, na te gaan wie welke rol heeft, waar ze elkaar kunnen versterken, en daar goede afspraken over te maken. Na verloop van tijd uitgevoerde acties en gemaakte afspraken evalueren kan leiden tot verdere verbeteringen.

Het aantal gecontroleerde bedrijven met milieubelastende activiteiten dat de wet naleeft is laag. Het is de vraag welke mogelijkheden de ODBN ziet om ervoor te zorgen dat meer bedrijven zich aan de wet houden. Wellicht dat andere Omgevingsdiensten (en/of andere toezichthouders) daar goede ervaringen mee hebben opgedaan. Een andere relevante vraag is hoe de ODBN beter zicht krijgt op het

naleefgedrag van de ongecontroleerde bedrijven. Als ook dat percentage laag blijkt te zijn, zijn passende maatregelen hard nodig.

Discussie

De discussievragen voor uw raad ten behoeve van de door het college aangekondigde discussie met uw raad over toezicht en handhaving sturen wij naar het Presidium.